

ДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка і бізнес</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/ дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>III курс, зимовий семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредитів (120 год)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/модульна контрольна робота, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферативної роботи, календарні контролі</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н, проф. Шашина Марина Володимирівна, shashyna.marina@gmail.com Практичні/Семінарські д.е.н., доц. Шашина Марина Володимирівна; shashyna.marina@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Мета курсу: проводити аналіз економічної ефективності оптимізації структурних зрушень; обґрунтування нормативних позицій різних організаційно-правових форм державного сектору, усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної інституційної структури.

Предметом навчальної дисципліни виступає пояснення суті структурування національної економіки та виокремлення специфічних функціоналів державного сектора щодо оптимізації економічної системи.

Вивчення дисципліни дасть студенту змогу:

- визначати методи, об'єкти, засоби і механізмів функціонування державного сектору та його взаємодії із підприємницькими структурами;
- аналізувати регулювання відносин власності, інвестицій, розвитку національної економіки;
- використовувати тенденції структурування державного сектору економіки дозволить щодо структурування економіки задля забезпечення її сталого та інклюзивного розвитку

Програмні результати навчання::

- усвідомлювати закономірності та сучасні тенденції структурного функціонування економіки;
- проводити аналіз меж державного втручання у функціонування економіки, виходячи із реальної економічної, політичної, соціальної ситуації в країні;
- вміти використовувати закономірності розвитку державного сектору економіки щодо визначення регуляторного впливу держави на розвиток економічної системи.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Міждисциплінарні зв'язки наявні з дисциплінами «Національна економіка», «Статистика», «Фінанси», «Податкова система» та «Господарське законодавство».

3. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Державний сектор економіки в сучасних умовах
- Тема 2. Економічна діяльність держави в ринковому господарстві
- Тема 3. Ефективність функціонування державного сектору
- Тема 4. Суспільні блага і товари гарантовані державою
- Тема 5. Видатки державного сектора
- Тема 6. Державне підприємництво
- Тема 7. Оподаткування та економічна ефективність

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. *Управління державним сектором економіки* : навч. посіб. / за заг. ред. Є. Г. Карташова. Київ : Освіта України, 2021. 330 с.

Додаткова:

- 2. *Державний сектор економіки: теорія, методологія, управління розвитком* : монографія / О. В. Пильтяй, Київ : 2018. 392 с.
- 3. Shashyna M. *Methodological features of spatial development management assessment. Theoretical Foundations in Economics and Management: collective monograph* / Toporkova O., Lytovchenk O. monograph. Boston : Primedia eLaunch, 2022. P. 98-106. DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.2
- 4. *The main aspects of the interaction between government, business and society through the prism of the decentralization reform* / O. Kravchuk, V. Zvonar, **M. Shashyna**, I. Perestyuk, O. Pomaz. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2021. Vol. 11. Issue. 2. Special Issue XXII. P. 155-160. URL: <http://www.magnanimitas.cz/11-02-xxii>.
- 5. *Analysis of the development of public-private partnership under the condition of implementation of economic projects* / O. Zakharina, V. Korzhenko, N. Kovalenko, **M. Shashyna**, A. Tomashevska, I. Mosichuk. Revisto San Gregorio. 2020. Vol. 42. P. 156-170. URL: <http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/article/view/1553#>.

Ресурси:

- 6. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
- 7. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
- 8. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
- 9. *Питома вага державного сектору в економіці // Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.* URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&id=3f9cbf0b-24bf-48f8-8360-04d559e41d60&tag>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді реферативної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-пошукові, дослідницькі;

спеціальні методи навчання: аналітичні завдання, презентації, дискусія.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях

проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи, які надають розуміння формування механізму функціонування державного сектору, ефективності функціонування об'єктів державного сектору, витратності державних об'єктів, застосування інструментів розподілу суспільних благ відповідно наявної економічної ситуації в країні.

Для покращення засвоєння матеріалу слід практикувати: експрес-опитування, тестування, заслуховування доповідей та їх обговорення, аналітичні огляди.

Набуття студентом проблемно-орієнтованого мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують уміння формування сценаріїв регуляторного впливу із позиції суб'єктів державного регулювання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН: усвідомлювати закономірності та сучасні тенденції структурного функціонування економіки;	Лекції, практичні роботи, консультації, виконання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді реферативної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.	Рейтингова система оцінювання передбачає набір здобувачами балів у ході виконання аналітичних, теоретичних, тестових, модульної роботи, реферату.
ПРН: проводити аналіз меж державного втручання у функціонування економіки, виходячи із реальної економічної, політичної, соціальної ситуації в країні;	Загальні методи навчання: проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий. Спеціальні методи навчання: робота в малих групах, розв'язання творчих, аналітичних завдань, презентації, дискусії, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання	Підсумковий контроль - залік
ПРН: вміти використовувати закономірності розвитку державного сектору економіки щодо визначення регуляторного впливу держави на розвиток економічної системи.		

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекцій та 18 годин практичних занять, модульний контроль.

Тиждень навчання	Назва тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
1-2	Тема 1. Державний сектор економіки в сучасних умовах	4	2	6	Л: Наукові концепції функціонування державного сектору (2); Економічна логіка функціонування державного сектора (2) П: Підходи до визначення поняття державний сектор економіки (2).	Н: обговорення теоретичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне

3-4	Тема 2. Економічна діяльність держави в ринковому господарстві	4	2	6	Л: Функції державного сектора в ринковій економіці (2); Масштаби державного сектора економіки (2). П: Масштаби економічної діяльності державного сектору в різних країнах (2)	Н: обговорення, розрахункове завдання О: індивідуальне
5-6	Тема 3. Ефективність функціонування державного сектору	4	2	6	Л: Ефективність функціонування державного сектора (2); Економіка добробуту (2). П: Теорія добробуту (2)	Н: обговорення, О: індивідуальне
7	Модульна контрольна робота		1	2	Передбачає теоретичне завдання	
7-9	Тема 4. Суспільні блага і товари гарантовані державою	6	2	8	Л: Суспільні блага (2); Виробництво суспільних благ (2). Система вибору виробництва суспільних благ (2). П: Проблеми виробництва суспільних благ (2).	Н: обговорення, теоретичне завдання О: індивідуальне
10-11	Тема 5. Видатки державного сектору	4	2	6	Л: Видатки державного сектора (2); Механізм розподілу ресурсів (2) П: Механізм розподілу ресурсів (2)	Н: обговорення, теоретичне завдання О: індивідуальне
12-14	Тема 6. Державне підприємство	6	2	6	Л: Правові форми державних підприємств (2); Виробнича взаємодія державного та приватного сектору (2); Система управління державним сектором України (2) П: Правові форми підприємств державного сектору.	Н: обговорення, теоретичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
14	Модульна контрольна робота		1	2	Передбачає теоретичне завдання	
15-18	Тема 7. Оподаткування та економічна ефективність	8	2	8	Л: Створення системи доходного оподаткування (2); Розподіл податкового тягаря (2); Податки та економічна ефективність споживання (2); Вплив державного сектору на оптимальне оподаткування (2). П: Розподіл податкового тягаря залежно від конкретності ринкового середовища (2)	Н: обговорення, теоретичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
18	Реферативна робота			10		
18	Залік		2	6		
Всього		36	18	66		

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Теми, які повністю виносяться на самостійне вивчення студентам без наявності лекцій та практичних занять, відсутні. Види самостійної роботи студентів: підготовка до тестування по матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт, виконання реферату та підготовка до заліку.

Тиждень	Назва тем	Завдання	Обсяг
---------	-----------	----------	-------

навчання			
1-2	Тема 1. Державний сектор економіки в сучасних умовах	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	6
3-4	Тема 2. Економічна діяльність держави в ринковому господарстві	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	6
5-6	Тема 3. Ефективність функціонування державного сектору	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	6
7	Модульна контрольна робота	Підготовка до МКР	2
7-9	Тема 4. Суспільні блага і товари гарантовані державою	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	8
10-11	Тема 5. Видатки державного сектора	Підготовка до практичного заняття, модульної контрольної роботи	6
12-14	Тема 6. Державне підприємство	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	6
14	Модульна контрольна робота	Підготовка до МКР	2
15-18	Тема 7. Оподаткування та економічна ефективність	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	8
18	Реферат	Підготовка та оформлення реферату	10
18	Залік	Підготовка до заліку	6

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять та практикумів є вільним, бали за присутність на лекціях та практикумах не додаються, але вагома частина рейтингу студента формується через активну участь на лекціях та виконання і захист реферативної роботи. Тому пропуск лекції та практикуму не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

Заохочувальні та штрафні бали. Активність студента на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача. Заохочувальні бали студент також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо; за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни не передбачаються.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Пропущені контрольні заходи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомій життєвій обставині), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого часу. В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, студент, який не набрав 40 балів під час семестру, не допускається до складання заліку в основну сесію.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Пошаудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням студента передбачається участь в олімпіадах, конференціях, форумах, круглих столах тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

8.1. Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- виконання та захист практичних завдань (8 практичних занять);
- виконання модульної контрольної роботи;
- виконання реферативної роботи.

8.2. Критерії нарахування балів.

8.2.1. Практичні завдання оцінюються в 10 бали кожний за такими критеріями:

- підготовка доповіді :

за якісне, змістовне, обґрунтоване подання матеріалу – 5-6 бали;

узагальнене перелік основних положень – 3 бали;

не розкритатема – менше 2 балів.

-виконання тестового завдання – 2 бали (практичні завдання містять 10 тестових питань кожна вірна відповідь становить 0,2 бали);

- виконання теоретичного завдання та прийняття участі в його обговоренні – 2 бал.

8.2.2. Модульна контрольна робота оцінюється в 5 балів за такими критеріями. Відповідно до графіку календарних контролів проводиться двічі:

– «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 4-5 балів;

– «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 3 бали;

– «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 2 бали;

– «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» > 2 балів.

8.2.3. Реферат оцінюється із 10 балів за такими критеріями:

1) якість роботи: актуальність обраної теми дослідження, відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням, рівень викладення роботи та її оформлення;

2) якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати, загальний рівень підготовки студента, наочність роздаткового матеріалу, володіння культурою презентації реферату.

Оцінювання якості роботи: 7 балів

– «відмінно» — творчо виконана робота 6-7 балів;

– «добре» – роботу виконано з незначними – 4-5 балів;

– «задовільно» – роботу виконано з певними помилками – 2-3 бали;

– «незадовільно» – роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) - менше 2 балів.

Захист реферативної роботи: 3 балів.

- вміння стисло та грамотною доносити результати дослідження – максимум 1;

- аргументування та захист поданих гіпотез і результатів – максимум 1;

- культура наукового мовлення – максимум 1.

За кожний тиждень затримки із поданням реферату нараховуються штрафні –1 бали (усього не більше – 4 балів). Наявність позитивної оцінки з реферату є умовою допуску до залікової контрольної роботи.

8.2.4. Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень – умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 27 балів, виконано не менше, ніж 40 % з обсягу практичних завдань;

14 тиждень - умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 45 балів. Складено модульну контрольну роботу, виконано не менше ніж 80 % з обсягу практичних завдань.

8.2.5. Семестровий контроль

Умови допуску до семестрового контролю: сума рейтингових балів, отриманих здобувачем протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів. Якщо сума балів менша за 60, але більша 40 балів, здобувач виконує залікову контрольну роботу. У

цьому разі сума балів, отримана за виконання залікової контрольної роботи та за виконання реферативної роботи, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів, причому обов'язковим критерієм є здача та захист реферативної роботи не менше 7 балів.

Здобувач, який за семестр отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані за виконання залікової контрольної роботи та за виконання розрахункової роботи.

Залікова контрольна робота оцінюється із 90 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох запитань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми КМ.

Кожне запитання оцінюється з 30 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 30 - 28 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності) – 27...16 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки) – 15...9 балів;
  - «незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Семестровий контроль: залік. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю (залік).

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$$R = 8 \times 10 + 2 \times 5 + 10 = 100 \text{ балів.}$$

У випадку виконання залікової контрольної роботи, рейтингова шкала з дисципліни складається із суми балів за залікову контрольну роботу та розрахункову роботу:

$$R = 90 + 10 = 100 \text{ балів.}$$

6. Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок:

Бали	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
не зараховано	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено проф. кафедри економіки і підприємництва, д. е. н., проф. Мариною Шашиною

Ухвалено кафедрою (протокол № 22 від 18.06.2024р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)